

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Kommunreformen redan föråldrad – nya vårddistrikt med 100 000 invånare behövs
 - Ekonomiska krissamtal för nya kommunfusioner
 - Storprojekt sätter byarnas betydelse och styrka i fokus
 - Nio landsbygdsprojekt vidare i landsomfattande idéefterlysning
 - Green care – om vård i lantbruksmiljö i YTR:s nätkolumn
 - Läs även detta: *”Mycket unikt med en byaplan för två byar” – Hankmo byar Årets by i svenska Österbotten* **Hur skall aktionsgruppsarbetet och kommunerna tillsammans tjäna landsbygdsutvecklingen? – seminarium på Kommunmarknaden i Helsingfors* **Anmälan till LOKAALI-seminariet i Vasa senast 15.9* **Mia Aitokari håller i trådarna för den finlandssvenska landsbygdsriksdagen 2010*
-

Cit: ***”Det är möjligt att vi behöver vindkraft, men det är samhället som ska bestämma var.”***

Dansken Peter Skeel Hjort som anser att marknadskrafterna tillåts styra över både förnuft och värderingar. Det grundläggande problemet är inte vindkraften, utan metoderna för etablering (Hufvudstadsbladet 30.8).

”Drar man in byskolor och det negativa utfallet – utflyttning eller minskad inflyttning – förverkligas, drabbas hela kommunens möjligheter att klara av framtiden. Fenomenet har beretts i decennier nu.”

Torbjörn Kevin i tidningen Åbo Underrättelser (Österbottens Tidning 4.9).

KOMMUNREFORMEN REDAN FÖRÅLDRAD – NYA VÅRDDISTRIKT MED 100 000 INVÅNARE BEHÖVS

Trots att kommun- och servicestrukturen ännu är på hälft, så stämplas den redan som otillräcklig. Det mål på 20 000 invånare per kommun, som man utstakade för fyra år sedan, är redan för litet. Enligt socialrådet vid social- och hälsovårdsministeriet Matti Lähteinen räcker det inte för att ordna vården i framtiden. I måndags (31.8) föreslog omsorgsminister Paula Risikko (saml) att Finland kunde delas in i 40-60 s.k. social- och hälsovårdsområden, vilka skulle producera alla bastjänster, som kommunerna nu har hand om, och dessutom största delen av specialvården. Lähteinen menar att det skulle vara bäst med riktigt stora sammanslagna kommuner som nya Salo och Kouvola, men det verkar inte bli så många till av dem. Den ekonomiska krisen har dessutom gjort de stora enheterna nödvändiga. Ett större befolkningsunderlag behövs 10 år tidigare än man hade trott, hävdar man vid Social- och hälsovårdsministeriet. Från och med år 2013 skulle således merparten av all sjukvård, liksom också dagvård, äldreomsorg o.s.v., skötas inom ramen för stora vårdområden. Vad gäller Svenskfinland, kan det t.ex. betyda ett område i Östnyland, ett eller två i Västnyland och

kanske ett par i Österbotten. Matti Lähteinen medger att det finns ett tryck på att centralisera vården på små orter, men meningen med den här reformen är inte att centralisera, utan snarast att trygga att servicen finns möjligast nära. *Uppgifterna (från 1.9) är från YLE:s Internytt och finns under adressen <http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=166323>.*

EKONOMISKA KRISSAMTAL FÖR NYA KOMMUNFUSIONER

Då kommunfäderna i Kotka återvände från semestern, tvingades de bänka sig till krissamtal. Kotka, som är hårt manglat av industriella permitteringar och uppsägningar samt med en arbetslöshet på 13 procent, måste spara sex miljoner euro. I Svenskfinland är den nyfusionerade kommunen Raseborg på väg att bli en kriskommun. När Ekenäs, Karis och Pojo gick samman var tanken att driftskostnader på två miljoner per år skulle arbetas bort. Nu har recessionen kommit emellan och sammanlagda underskottet ökat från 20 till 25 miljoner euro. Utan snara åtgärder kommer Raseborg att hamna under finansministeriets särskilda överinseende. Kommunen kommer sannolikt att få sällskap av många andra. I tidningen Helsingin Sanomat uppskattade kommunförbundets vice vd Timo Kietäväinen att den totala kommunekonomin under nästa år kan få ett underskott i storleksordningen en miljard euro. Häften av det underskottet härrör från trytande skatteintäkter och utan extra tilldelning av statsbidrag tvingas 120 av landets kommuner i höst fatta beslut om en höjd uttaxering. *Uppgifterna är från en notis, skriven av Kenneth Myntti, i Gränsbrytning – Nyheter om regioner och regional utveckling i Norden (12/2009). Se även texten på (finska) adressen <http://www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Talousvaikeudet+ajavat+useat+kunnat+lomautuksiin/1135248178067> på Helsingin Sanomats nätsida (från 4.8).*

Se även Vasabladets nätupplaga (från 1.9) angående utredning om samgång i Vasaregionen på adressen <http://www.vasabladet.fi/story.aspx?linkID=82805&storyID=47409>, samt dess ledare (från 2.9) under adressen <http://www.vasabladet.fi/story.aspx?storyID=47446>.

STORPROJEKT SÄTTER BYARNAS BETYDELSE OCH STYRKA I FOKUS

Redan nu kan man se att det inte finns en sådan uppföljning i de nya storkommunerna, som skulle kanalisera byns behov till kommunstyrelsen, sade Suomen Kylätoiminta ry (SYTY)– Byaverksamhet i Finland rf:s ordförande, professor Eero Uusitalo under SYTY:s strategiseminarium i Helsingfors 28.8. Enligt Uusitalo ligger nu skötseln av den här saken hos SYTY. Med projektet *Voimistuvat kylät* ("Starka byar") kommer byarnas betydelse och styrka att uppmärksammas i alla kommuner och i statsförvaltningen. Uusitalo talade om projektet som ett storprojekt med målet att byarna och kommunerna samarbetar. Förutom SYTY, ingår Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp, landsbygdsnätverksenheten, Finlands Kommunförbund, Landsbygdsens bildnings- och kulturförbund (MSL) och organisationer, samt regionala och lokala landsbygdsutvecklare som framförallt aktionsgrupperna och de regionala byaorganisationerna, byföreningar och andra föreningar med intresse för lokal utveckling. Även Svensk Byaservice landsbygdsutvecklare Peter Backas inlägg om närdemokrati med en initiativ- och folkomröstningsmodell antas stöda projektet, uppger Uusitalo. Backas strategimodell skulle skapa ett fungerande avtals- och förhandlingsförfarande mellan kommunen och byarna, som även byaprojektet har som mål. Backa, som tagit sin modell från Halfway i USA och som behöver bearbetas för att passa i Finland, sade bl.a. att i modellen skapas skattedistrikt, där pengarna används för byarnas utveckling inom distriktet. *Uppgifterna är från SYTY:s hemsidan och finns (på finska) under adressen <http://www.kylatoiminta.fi/fi/maaseutuplus/body0=4004>.*

NIO LANDSBYGDSPROJEKT VIDARE I LANDSOMFATTANDE IDÉEFTERLYSNING
Fokusen i den temaspecifika efterlysningen av idéer om landsomfattande projekt 2009

låg på energi (bioenergi, förnybar energi, energibesparing, energieffektivitet och nya energilösningar), främjande av miljövänliga handlingssätt (miljöbesparande handlingssätt, förbättrande av miljöns tillstånd och främjande av miljövården) och på landsbygdens företagsverksamhet (välfärdstjänster, företagande med häst och företagsverksamhet inom skogsbruk). Beredningsgruppen för landsomfattande projekt valde fram nio projektidéer (av 85 stycken) som går till fortsatt beredning och vidare till den egentliga projektansökan:

- *Gårdarnas kostnadseffektivaste alternativ för energibesparing 2020 (MEGA-projekt)* med målet att analysera hela gården per typ av produktion; var och hur hela gården ska kunna spara mest energi.
- *Hästföretag i toppskick – utbildningsprojekt för hästföretagare* med målet att förbättra hästföretagarnas kompetens och stärka hästbranschens konkurrenskraft och högkvalitativ service.
- *Hästexperter* med målet att ta fram landsomfattande expertsystem för rådgivning som tjänar hästbranschens växande företagsverksamhet.
- *Ett övergripande utbud av välfärdstjänster genom nätverk av landsbygdsföretag (Välfärdsnätverk)* med målet att förbättra verksamhetsbetingelserna för landsbygdens välfärdsföretag genom att man utvecklar kompletta produktionspaket och på detta sätt förbättrar företagets konkurrenskraft.
- *Ett utbildningsprojekt om natur- och landskapsvårdsarbete – kompetent miljövärd ger dragningskraft och skapar nya arbetstillfällen på landsbygden* med målet är att förbättra miljövärdars och regionala experters specialkompetens i syfte att öka landsbygdens mångfald, miljövärd, trivsel och arbets- och företagstillfällen.
- *Reducering av jordbrukets näringsbelastning* där det viktigaste målet är att genom utbildning ta fram en landsomfattande mall för hantering av jordbrukets näringsutsläpp för att främja miljövänliga handlingssätt och förbättra jordbrukets lönsamhet och image.
- *MikroFarmit 2015 – Framtidens småbruk* är ett forsknings- och utvecklingsprojekt med blicken mot framtidens småbruk, brukens omvärld, kultur och image.
- *Effektiva skogsvård genom teknologier – ett brett projekt för att införa maskinell plantering* vars främsta mål är att införa maskinell skogsplantering på bred front i vårt land.
- *Landsbygdens energiakademi* med målet att ordna praktisk och högkvalitativ energiutbildning för jordbrukare och landsbygdsaktörer.

Ansökningstiden för egentliga projekt löpte ut 31.8. En arbetsgrupp med företrädare för TE-centraler beslutar om projektfinansieringen efter det att jord- och skogsbruksministeriet gett utlåtanden. Ministeriet förordnar projekten som inleds tidigast i början av år 2010. Uppgifterna är från landsbygdsnätverkens hemsida och hittas under adressen <http://www.landsbygd.fi/sv/index/landsbygdsutvecklare/landsomfattandeprojekt.html>.

GREEN CARE – OM VÅRD I LANTBRUKSMILJÖ I YTR:s NÄTKOLUMN

Utmaningen att sköta vården blir allt större. Förhoppningsvis söker den största köparen, kommunsektorn, även efter alternativa sätt att sköta vården för de behövande invånarna. Ett alternativ är green care eller vård i lantbruksmiljö. Det här betyder att man använder naturen, omgivningen, husdjuren och lantbruksarbetet medvetet för att öka människornas välbefinnande i olika vårdsituationer. Naturen och landsbygdens lugn fungerar som ”terapeuter” för många människor, fastän man inte skilt medvetandegör det. Växter, djur och sysslor i naturen används t.ex. i rehabiliteringen av funktionshindrade med hjälp av ridterapi eller i vårdhem, där personerna kan delta i hemmets sysslor på gården och i trädgården. Möjligheterna är många och hälsobranschens företag utvecklar ny service efter behov. Nu behöver vi som använder servicen vakna och fråga efter nya former för ordnandet av servicen, också från kommunsektorn. Med innovativa lösningar kan vårdsektorn

spara samhälleliga medel och erbjuda invånarna bättre service än den nuvarande. *Texten Tällaista hoivaa haluamme för september månads nätkolumn, har skrivits av Tarja Jutila, utvecklingschef på Maa- ja kotitalousnaisten Keskus, och Aino Launto-Tiuttu, regionchef i Egentliga Finland för Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter (MTK) och projektledare inom förbundet för ett projekt för välfärdsserviceföretagsamhet. Hela texten finns på Landsbygdspolitikens samarbetsgrupps (YTR:s) hemsida under adressen http://www.maaseutupolitiikka.fi/tiedotus/verkkokolumnit/tarja_jutila_ja_aino_launto-tiuttu_tallaista_hoivaa_haluamme.html.*

LÄS ÄVEN DETTA

”Mycket unikt med en byaplan för två byar”- Hankmo byar Årets by i svenska Österbotten
Aktion Österbotten rf har utsett Hankmo byar, Västerhankmo och Österhankmo, till Årets by 2009 i svenska Österbotten. Kungörandet skedde i samband med att byautvecklingsarbetet för Hankmo byar i Korsholm firade tre årskalas, vilket hölls i samband med Hankmo IF:s friidrottstävlingar vid Hankmo skola. Priset består av en utomhusskylt och två stycken diplom. En avgörande orsak till utmärkelsen är enligt byns eldsjälur den nya webbplatsen och Hankmokatalogen, som innehåller alla bybors telefonnummer och e-post. Byarna är skilda, men ändå samarbetsvilliga, t.ex. den gemensamma idrottsföreningen Hankmo IF, som har båda byarna representerade. Ett POMO+ -projekt bidrog till att man kunde satsa på utveckling i Hankmo byar. *”Utan det projektet och eldsjälur i byarna hade det nog inte blivit till någonting av de idéer och tankar som fanns”,* säger den drivande kraften, bland många andra, Stefan Råback i Västerhankmo. Det har gått så pass bra, att byar från andra delar av Österbotten besökt Hankmobyarna för att se hur de har gjort. Byarna började 2006 med att skaffa en gedigen utvecklingsplan för området. Initiativet kom från Västerhankmo, men snabbt insåg man att det måste bli en gemensam satsning i båda byarna. *”Det är något mycket unikt att det finns en byaplan för två byar”,* säger Råback. *Uppgifterna är från Vasabladet torsdagsupplaga (3.9) och finns även kort på tidningens nätupplaga under adressen <http://www.vasabladet.fi/story.aspx?storyID=47545>.*

Byaverksamheten vid Aktion Österbotten utser, i samarbete med Österbottens förbund, årligen Årets by i svenska Österbotten bland de byar som sänt in en anhållan. Huvudsyftet med utmärkelsen är att lyfta fram det viktiga och professionella utvecklingsarbete som sker på bynivå i svenska Österbotten. I fjol fick Småbönders, åttonde i ordningen, titeln Årets by i svenska Österbotten. Tidigare har Kortjärvi i Kronoby (2001), Henriksdal i Kristinestad (2002), Sundom i Vasa (2003), Lappfjärd i Kristinestad (2004), Öja i Karleby (2005), Molpe i Korsnäs (2006) och Perus i Kristinestad (2007) utsetts till Årets by.

Hur skall aktionsgruppsarbetet och kommunerna tillsammans tjäna landsbygdsutvecklingen? – seminarium på Kommunmarknaden i Helsingfors

Kommunerna finansierar 20 procent av Leader-gruppernas verksamhet, i vars styrelser sitter företrädare för såväl kommuner, organisationer som företagare. Arbetsmetoden har fått mycket positiv uppmärksamhet utomlands, men OECD har dock rekommenderat ett ökat samarbete mellan aktionsgrupperna och kommunerna. *Hur skall aktionsgruppsarbetet och kommunernas politiska riktlinjer tillsammans tjäna landsbygdsutvecklingen? Hur skall man stärka aktionsgruppernas roll inom det lokala utvecklingsarbetet?* Mer om detta kan man 9.9 ta del av på seminariet *Landsbygden som resurs i kommunen* under Kommunmarknaden (9-10.9) på Kommunernas hus i Helsingfors kl. 11-11.45 (rum 3.3, 3 vån.). Arrangörer är Kommunförbundet och kommundidningen i samarbete med landsbygdsnätverksenheten. *Uppgifterna är från landsbygdsnätverksenhetens meddelande den 1 september och finns även på adress http://www.maaseutu.fi/attachments/5J911UpZ4/Kuntamarkkinoilla_tapahtuu.pdf,*

där det finns mer uppgifter (på finska) om Kommunmarknaden.

Se också vilka evenemang som hålls i september på landsbygdsnätverksenhets hemsida under adressen <http://www.maaseutu.fi/sv/index/kalenteri.html.stx?year=2009&month=9>.

Anmälan till LOKAALI-seminariet i Vasa senast 15.9

Målet med LOKAALI – Paikallisehittäjien valtakunnalliseen juhlaseminaari (LOKAALI – De lokala utvecklarnas nationella festseminarium), som i år hålls i Vasa 3.10, är att man allt bättre skall kunna samla såväl landsbygdsutvecklare som övriga medborgaraktivister. De lokala utvecklarna har annars alltid intresse av att kunna påverka levnadsförhållandena inom sitt eget boningsområde, ett tema som man kommer att fördjupa sig i under festseminariet, vilket har kulturella inslag. Under seminariet utses även Årets by på riksplanet, Vägvisare för byaverksamheten och Årets landsbygdsaktör. På förmiddagen och dagen innan, alltså 2-3.10, ordnas *Byarörelsens rådslag*. Som arrangörer för LOKAALI och rådslaget fungerar Byaverksamhet i Finland rf (SYTY) i samarbete med Aktion Österbotten rf, Svensk Byaservice och YHYRES ry. Men redan 1.10 kan emellertid den som vill, delta i en diskussion om *Folkomröstning och närdemokrati* på Vasa arbetarinstitut. För den här tillställningen håller Vasa arbetarinstitut och tankesmedjan Lokus i trådarna. I stort sett hålls torsdagens tillställning mest på svenska, medan fredagens *rådslag* är tvåspråkigt och lördagens LOKAALI till största delen finskspråkigt. *Info, programmen och anmälan, som görs senast 15.9, finns på SYTY:s hemsida www.kylatoiminta.fi som länkar, samt på Aktions sida som länkar under adressen <http://www.studieframjandet.fi/svenska/aktuellt/arkiv/artikel-12072-9291.html> med info på svenska.*

Mia Aitokari håller i trådarna för den finlandssvenska landsbygdsriksdagen 2010

Byaombudet Mia Aitokari på Östra Nylands Byar rf kommer att jobba med den finlandssvenska landsbygdsriksdagen 2010 från och med denna månad. Datum för evenemanget blir 25-26.9.2010. Arrangör är Svensk Byaservice med Östra Nylands Byar som lokal huvudsamarbetspart och SILMU rf som medarrangör. I oktober kommer webbplatsen www.landsbygdsriksdagen.fi att öppnas. Den uppdateras med färskas uppgifter vartefter. Evenemanget är ämnat att hållas i Borgåtrakten.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
